

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง การสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การสนับสนุนและบริหารจัดการ เพื่อเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาเกษตร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อรัฐบาล ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม ให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทักษะ และทัศนคติตลอดจนความเชื่อมั่นที่จะเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของตนเองได้ การศึกษาวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคลที่เกี่ยวข้องเชิงนโยบายและการบริหารงานอาชีวเกษตร 2) การศึกษาเชิงประจักษ์ในข้อมูลรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นอยู่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (focus-group interview) และเก็บข้อมูลภาคสนาม 3) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน พื้นที่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้คัดเลือกสถานศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาเกษตรกรรม ทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 17 แห่ง คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี เพชรบุรี สระแก้ว สิงห์บุรี ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ นครราชสีมา อุบลราชธานี อุดรธานี กำแพงเพชร เชียงใหม่ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สงขลา นครศรีธรรมราช และสตูล เป็นตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ผลจากการศึกษาได้ข้อค้นพบแนวทางการบริหารจัดการศึกษา 6 แนวทางด้วยกันที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงพอในการเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม และมีความเชื่อมั่นในอาชีพของตนเอง คือ 1) การส่งเสริมให้มีการทำงานฟาร์มเกษตรภายในที่ดินของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในลักษณะอาชีพเชิงธุรกิจ 2) การปรับแผนการเรียนการสอนเชิงบูรณาการแบบครบวงจรตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด 3) การส่งเสริมกิจกรรม ศึกษา ดูงาน และเรียนรู้กรณีอาชีพเกษตรที่ประสบความสำเร็จ 4) กระบวนการแนะแนวการศึกษาเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่สนใจอาชีพเกษตรอย่างแท้จริง 5) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนอาชีพเกษตรภายในสถานศึกษา และ 6) การพัฒนาการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาและบริการวิชาชีพ โดยทั้ง 6 ประเด็นมีความสำคัญ ที่ควรจะดำเนินการไปพร้อมกันเนื่องจากแต่ละประเด็นนั้นจะมีผลที่เป็นปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และจากข้อมูลแนวทางข้างต้นได้นำไปสู่ข้อสรุปในเชิงกลไกที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องดังนี้

ระดับรัฐบาล 1) ควรสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับเริ่มต้นทำอาชีพเกษตรกรรมแก่นักศึกษาที่อยู่ระหว่างเรียนและกำลังสำเร็จการศึกษาในลักษณะกองทุนกู้ยืมเพื่อการหารายได้และนำผลกำไรที่เกิดขึ้นแบ่งสัดส่วนเพื่อการบริหารกองทุน 2) ควรปรับรูปแบบเงินอุดหนุน

การศึกษาจากเดิมที่พิจารณาเป็นรายหัว เนื่องจากผู้เรียนสาขาเกษตรในปัจจุบันมีน้อยทำให้งบประมาณที่ได้รับตามสัดส่วนน้อยลงไป และมีผลต่อการปรับตัวของรูปแบบการจัดการเรียนในเชิงปฏิบัติเพื่อเข้าสู่อาชีพ

ระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 1) ควรแบ่งกลุ่มวิทยาลัยฯ ตามความพร้อมและพื้นที่เพื่อเข้าสู่กระบวนการปรับตัวทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับครูในสถานศึกษา และการพัฒนาเครือข่ายครูระหว่างสถานศึกษาให้เกิด การจัดการความรู้ร่วมกัน 2) ให้ความสำคัญกับกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน เช่น การสอบแข่งขัน เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีความตั้งใจจริงและเห็นคุณค่าของการศึกษาและสถานศึกษา และอาจเชื่อมโยงช่องทางการรับนักศึกษาในกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะ 3) ในการปรับการเรียนการสอนโดยใช้งานฟาร์มเกษตรเชิงธุรกิจเป็นฐานการเรียนจะมีเงื่อนไขในการบริหารจัดการพอสมควร จึงจำเป็นต้องมีข้อนโยบายที่ชัดเจนจาก สอศ. ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นแรงจูงใจ เช่น การมีหุ้นในงานฟาร์มของกิจกรรมเชิงธุรกิจที่จัดตั้งขึ้น

ระดับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 1) ควรกำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพของนักศึกษาที่ชัดเจน และมีกระบวนการติดตามผลของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) วิทยาลัยฯ ควรจำแนกบทบาทตนในการทำงานพัฒนาภาคเกษตร โดยเฉพาะการเข้าถึงและปรับใช้เทคโนโลยีให้สู่พื้นที่การผลิตจริง มีความรู้และเข้าใจในบริการการผลิตและการตลาดที่กำลังเปลี่ยนตามสถานการณ์ในประชาคมโลก 3) ครูในสถานศึกษาควรเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความตระหนักและเข้าใจในสิ่งที่ตนเองทดลองทำหรือเรียนอยู่ 4) กิจกรรมในสถานศึกษาควรเน้นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอยู่มากให้เกิดเป็นฐานการเรียนและการผลิตสินค้าเกษตรของทั้งนักศึกษาและชุมชน 5) ควรพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในลักษณะ “พี่ช่วยน้อง” เพื่อช่วยจัดการความรู้ทางการผลิต-ตลาดร่วมกัน และนำไปสู่ระบบฐานข้อมูล ช่องทางการเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม

จากการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันมีข้อสรุปว่า การดำเนินงานตามแนวทางการขจัดความยากจนจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการผลิตกำลังคนรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม สามารถประกอบอาชีพและสร้างทางเลือกในอาชีพต่อเนื่องของตนเองในภาคเกษตรในองค์ประกอบทั้งด้านวิชาการและทักษะปฏิบัติที่รอบด้าน และด้านทัศนคติในอาชีพเกษตร ที่นักศึกษาปัจจุบันยังขาดความเชื่อมั่นอยู่ และนำไปสู่ความเชื่อมั่นในการศึกษา สาขาเกษตรกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเพิ่มจำนวนผู้เรียนได้ในอนาคต

ABSTRACT

The objectives of research “the Synthesis of Policy Recommendation and Management Support for the Agricultural Graduates under the Office of the Vocational Education Commission (OVEC) to enter the Agribusiness Profession” are to study and to produce a draft proposal regarding the policy recommendation of OVEC to the government. This is to give support to agricultural teaching and learning as well as the professional training to the government so that the graduates are able to enter their own career paths with profound knowledge together with high competence and good attitude towards their own profession. The qualitative research method was used by applying various approaches which were 1) the literature review and studying all stakeholders who were involved with the policy and management of agricultural education 2) the empirical study of the data analysis regarding the current management of educational institutions using the focus-group interview and field research 3) meeting and brainstorming to analyze the information. The samplings of the project were 17 colleges of agriculture and technology under the Office of the Vocational Education Commission offering agricultural programs at certificate and diploma levels.

The result of the project has shown that, in order to promote the learners to acquire adequate skills to enter into their profession, 6 guidelines were recommended. They were: 1) enhancing the agribusiness activities on the land of colleges of agriculture and technology, 2) developing the curricula applying the integrated study with entire cycle: starting from the stage of production to marketing, 3) providing study visit and case study of successful role models in agribusiness, 4) promoting the counseling service to the targeted group interested in agricultural profession, 5) raising funds for the colleges to promote agricultural profession, and 6) developing the community participation in educational management and vocational services. These guidelines were interrelated. They, therefore, led to the mechanisms for implementation at the national, organizational (OVEC) and institutional levels.

A conclusion was drawn based on those guidelines. It could be said that the implementation of the guidelines would lead to the well-prepared production process of the new generation to enter into the agricultural profession. They would be capable of working in their own fields and have career paths with progression in agriculture both in terms of skills and academic aspect as well as the attitudes towards agricultural profession which students at present still lack. All of this would finally lead to the confidence in the study of agricultural programs in OVEC institutions and the increase of students in the future.